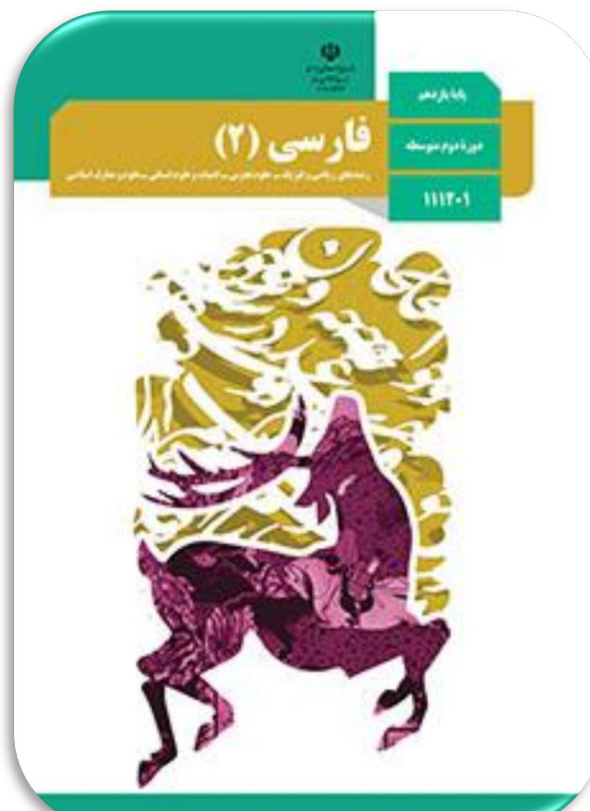

به نام آن که هستی نام از او یافت

سؤالات نهایی فارسی یازدهم به صورت درس به درس

همراه با پاسخ (خرداد ۱۴۰۳)

گردآورنده: ابوذر اسفندیاری

<https://esfandiyariabuzar.ir>

ستایش: لطف خدا

درس اول: نیکی – همت

قلمرو زبانی (معنی واژه، املا و دستور)

۱. درستی و نادرستی هر عبارت را مشخص کنید. (خرداد ۱۴۰۳)
- الف) در بیت «نه بیگانه تیمار خوردش نه دوست / چو چنگش، رگ و استخوان ماند و پوست» می‌توان از شیوه قرار گرفتن واژه در جمله به معنای کلمه «چنگ» پی برد. (درست – نادرست)

قلمرو فکری (معنی و مفهوم نظم و نثر و درک مطلب)

۱. معنی عبارات و ابیات زیر را به نثر روان بنویسید.
- بگیر ای جوان، دست درویش پیر (خرداد ۱۴۰۳) ای جوان به انسان ضعیف (ناتوان) کمک کن

درس دوم: قاضی بُست – زاغ و کبک

قلمرو زبانی (معنی واژه، املا و دستور)

۱. در کدام عبارت، کاربرد فعل «مجهول» مشهود است؟ (خرداد ۱۴۰۳)
- الف) چون نامه گسیل کرده شود، تو باز آی که پیغامی ست سوی بونصر در بابی، تا داده آید.
- ب) تا نزدیک نماز پیشین، از این مهمات فارغ شده بود و خیل‌تاشان و سوار را گسیل کرده.

قلمرو ادبی (آرایه‌های ادبی، تاریخ ادبیات و حفظ شعر)

۱. مصرعی از شعر «زاغ و کبک» را بنویسید که در آن، واژه «قاعده» وجود دارد؟ (خرداد ۱۴۰۳)
- رفت بر این قاعده روزی سه چار

قلمرو فکری (معنی و مفهوم نظم و نثر و درک مطلب)

۱. گوینده عبارت از کدام ویژگی اخلاقی برخوردار است؟ (خرداد ۱۴۰۳)
- آنچه دارم از اندک مایه حطام دنیا کفایت است. قانع بودن

۲. معنی عبارات و ابیات زیر را به نثر روان بنویسید.

- به نشاط، قلم در نهاد. (خرداد ۱۴۰۳) **با شادی شروع به نوشتن کرد.**

درس سوم: در امواج سند - چو سرو باش

قلمرو فکری (معنی و مفهوم نظم و نثر و درک مطلب)

۱. در بیت زیر منظور از « دریای خون » چیست؟ (خرداد ۱۴۰۳)

« در آن دریای خون، در دشت تاریک به دنبال سر چنگیز می گشت » **میدان جنگ**

۲. معنی عبارات و ابیات زیر را به نثر روان بنویسید.

چو لشکر گرد بر گردش گرفتند چو کشتی، بادپا در رود افکند! (خرداد ۱۴۰۳)
وقتی که لشکر او را محاصره کرد اسب را مانند کشتی در آب انداخت

درس پنجم: آغاز گری تنها - تا غزل بعد

قلمرو زبانی (معنی واژه، امل و دستور)

۱. در هر عبارت املای یک واژه نادرست است؛ شکل صحیح آن‌ها را بنویسید. (خرداد ۱۴۰۳)

- سپیده فردای گنجه با نحیب و صغیر گلوله‌های توپ روس، باز شد. **نهییب**

۲. تفاوت نقش دستوری واژه «شاه» را در عبارت‌های زیر بنویسید. (خرداد ۱۴۰۳)

الف) سران کشور و در رأسش فتحعلی شاه در فکر تدارک سپاه برای مقابله با دست‌اندازی‌های روس‌ها بودند.
ب) عباس میرزا خود را برای شرکت در مراسم سلام نوروزی شاه، به تهران رسانده بود.

الف) **شاخص** ب) **مضاف الیه**

۳. درستی و نادرستی هر عبارت را مشخص کنید. (خرداد ۱۴۰۳)

- نقش دستوری واژه مشخص شده در عبارت زیر «قید» است. (**درست** - نادرست)

«شما جنگاوران سرافراز، در طول سال‌های دفاع، شجاعانه و مخلصانه جنگیدید.»

قلمرو فکری (معنی و مفهوم نظم و نثر و درک مطلب)

عبارت زیر بیانگر کدام دیدگاه است؟ (خرداد ۱۴۰۳)
مردمی که به خانه‌های تاریک و بی‌دریچه عادت کرده‌اند، از پنجره‌های باز و نورگیر، گریزان هستند؛ آخر چشمشان را می‌زند و خسته‌شان می‌کند.
سخت بودن تغییر عادت‌ها (ترس از تغییر عادت‌ها)

درس ششم: پرورده عشق – مردان واقعی

قلمرو زبانی (معنی واژه، امل و دستور)

۱. در هر عبارت املای یک واژه نادرست است؛ شکل صحیح آن‌ها را بنویسید. (خرداد ۱۴۰۳)

محمل

- چون موسم حج رسید، برخاست اُشتر طلبید و مهمل آراست

۲. به سوال زیر پاسخ دهید. (خرداد ۱۴۰۳)

- در کدام یک از ابیات زیر، جمله مرکب دیده می‌شود؟

۱- فرزند عزیز را به صد جهد بنشاند چو ماه در یکی مه‌د

اول بگریست، پس بخندید

۲- مجنون چو حدیث عشق بشنید

۳. در عبارت «خویشان همه در نیاز با او هر یک شده چاره‌ساز با او» (خرداد ۱۴۰۳)

الف) نقش واژه‌های مشخص شده را بنویسید. همه: بدل یا قید | چاره‌ساز: مسند

هر: صفت مبهم

ب) نوع وابسته را در گروه نهادی «هر یک» تعیین کنید.

قلمرو ادبی (آرایه‌های ادبی، تاریخ ادبیات و حفظ شعر)

۱. در کدام بیت، جناس همسان (تام) دیده می‌شود؟ (خرداد ۱۴۰۳)

کامروز منم چو حلقه بر در

الف) می‌گفت، گرفته حلقه در بر

ب) حکم جلودار است بر هامون بتازید
هامون اگر دریا شود از خون، بتازید

۲. بیت «گر چه ز شراب عشق مستم / عاشق‌تر ازین کنم که هستم» برگرفته از منظومه داستانی «لیلی و مجنون» است؛ قالب

مثنوی

شعری آن است. (خرداد ۱۴۰۳)

قلمرو فکری (معنی و مفهوم نظم و نثر و درک مطلب)

گوینده عبارت از کدام ویژگی اخلاقی برخوردار است؟ (خرداد ۱۴۰۳)

وفادار

- گویند ز عشق کن جدایی این نیست طریق آشنایی

درس هفتم: باران محبت - آفتاب حسن

قلمرو ادبی (آرایه‌های ادبی، تاریخ ادبیات و حفظ شعر)

۱. با توجه به شعرهای حفظی در بیت زیر، برخی واژه‌ها جابه‌جا شده‌اند؛ آنها را در جای خود قرار دهید. (خرداد ۱۴۰۳)

دی شیخ همی گشت با چراغ گرد شهر / کز دیو و دد ملولم و انسانم آرزوست

دی شیخ با چراغ همی گشت گرد شهر / کز دیو و دد ملولم و انسانم آرزوست

قلمرو فکری (معنی و مفهوم نظم و نثر و درک مطلب)

۱. با توجه به بیت زیر، محصول آمیختن عشق و روح نامیده شد. (خرداد ۱۴۰۳)

«سر نشتر عشق بر رگ روح زدند / یک قطره فرو چکید و نامش دل شد» دل / قلب

۲. معنی عبارات و ابیات زیر را به نثر روان بنویسید.

- عشق دواسبه می‌آمد. (خرداد ۱۴۰۳) عشق با شتاب می‌آمد

درس هشتم: در کوی عاشقان - چنان باش

قلمرو ادبی (آرایه‌های ادبی، تاریخ ادبیات و حفظ شعر)

۱. آرایه مناسب موارد مشخص شده را بنویسید. (خرداد ۱۴۰۳)

- کدام دانه فرو رفت در زمین که نرُست؟ چرا به دانه انسانیت این گمان باشد؟ تشبیه (اضافه تشبیهی)

قلمرو فکری (معنی و مفهوم نظم و نثر و درک مطلب)

۱. عبارت زیر بیانگر کدام دیدگاه است؟ (خرداد ۱۴۰۳)

ما به فلک بوده‌ایم، یار ملک بوده‌ایم باز همان جا رویم، جمله که آن شهر ماست. باز گشت همه به عالم بالاست

درس نهم: ذوق لطیف – میثاق دوستی

قلمرو زبانی (معنی واژه، املا و دستور)

۱. نوشتار کدام واژه داخل کمانک، کامل کننده مفهوم عبارت است؟
(خرداد ۱۴۰۳)
- عزیزترین رفقای من حُسن سیرت را با (سَباحت / صَباحت) توأم داشت.

قلمرو ادبی (آرایه‌های ادبی، تاریخ ادبیات و حفظ شعر)

۱. آرایه مناسب موارد مشخص شده را بنویسید.
(خرداد ۱۴۰۳)
- این شیخ همیشه شاب، هم هیبت یک آموزگار را دارد و هم مهر یک پرستار.
۲. عبارت «در زبان فارسی، احدی نتوانسته است مانند او حرف بزند و در عین حال، نظیر حرف زدن او را هر روز در هر کوچه و بازار می‌شنویم.» بیانگر کدام ویژگی سبک سعدی است؟
سهل ممتنع بودن

قلمرو فکری (معنی و مفهوم نظم و نثر و درک مطلب)

۱. برای هر عبارت، یک مفهوم ارزشمند بنویسید.
(خرداد ۱۴۰۳)
الف) هر عصب و فکر به منبع بی‌شائبه ایمان وصل بود که خوب و بد را مشیت الهی می‌پذیرفت.
اعتقاد به مشیت الهی
۲. معنی عبارات و ابیات زیر را به نثر روان بنویسید.
نمی‌دانست در کجا ریشه بدواند. (خرداد ۱۴۰۳) **نمی‌دانست در کجا ساکن شود یا اقامت کند**

درس دهم: بانگ جرس – به یاد ۲۲ بهمن

قلمرو فکری (معنی و مفهوم نظم و نثر و درک مطلب)

۱. مفهوم مشترک عبارت‌های مشخص شده را بنویسید.
(خرداد ۱۴۰۳)
الف) وقت است تا برگ سفر بر باره بندیم دل بر عبور از سدّ خار و خاره بندیم
ب) وادی پر از فرعونیان و قبطیان است موسی جلودار ست و نیل اندر میان است
وجود مشکلات و موانع

۲. معنی عبارات و ابیات زیر را به نثر روان بنویسید.

یعنی کلیم آهنگ جان سامری کرد. (خرداد ۱۴۰۳)

یعنی امام خمینی (ره) (مانند حضرت موسی) قصد نابودی دشمن (اسرائیلی ها را کرد

درس یازدهم: یاران عاشق – صبح بی تو

قلمرو زبانی (معنی واژه، املا و دستور)

۱. نوشتار کدام واژه داخل کمانک، کامل کننده مفهوم عبارت است؟ (خرداد ۱۴۰۳)

- بزن زخم، این (مرهم / مرحم) عاشق است که بی زخم مردن، غم عاشق است

۲. با توجه به انواع صفت بیانی کدام واژه در هر گروه با بقیه متفاوت است؟ (خرداد ۱۴۰۳)

الف) ۱- سحرزاد ۲- زخم دار ۳- جهان آفرین ۴- نیلی پوش
ب) ۱- ایرانی ۲- کبریایی ۳- نورانی ۴- شکاری

قلمرو ادبی (آرایه های ادبی، تاریخ ادبیات و حفظ شعر)

۱. کدامیک از موارد زیر، تکمیل کننده مصراع «خواستم از رنجش دوری بگویم، یادم آمد» است؟ (خرداد ۱۴۰۳)

۱- عشق اما کی خبر از شنبه و آدینه دارد ۲- عشق با آزار خویشاوندی دیرینه دارد

قلمرو فکری (معنی و مفهوم نظم و نثر و درک مطلب)

۱. مصراع دوم بیت زیر به چه مفهومی اشاره دارد؟ (خرداد ۱۴۰۳)

«چه جانانه چرخ جنون می زنند دف عشق با دست خون می زنند»
با اشتیاق به استقبال شهادت رفتن

۲. معنی عبارات و ابیات زیر را به نثر روان بنویسید.

از آنها که خونین سفر کرده اند سفر بر مدار خطر کرده اند (خرداد ۱۴۰۳)

از آنها که به شهادت رسیدند و خطر را پذیرفتند

درس دوازدهم: کاوه دادخواه – کاردانی

قلمرو زبانی (معنی واژه، املا و دستور)

۱. اجزای جمله دوم بیت زیر را مطابق زبان معیار مرتب کنید. (خرداد ۱۴۰۳)

«خروشید و زد دست بر سر ز شاه که شاه منم کاوه دادخواه!»

ز شاه دست بر سر زد یا دست ز شاه بر سر زد

قلمرو ادبی (آرایه‌های ادبی، تاریخ ادبیات و حفظ شعر)

۱. کدام ویژگی شعر حماسی در بیت زیر دیده می‌شود؟ (خرداد ۱۴۰۳)

«همی رفت پیش اندرون مرد گرد سپاهی بر او انجمن شد، نه خُرد»

(ج) قهرمانی و ملی

الف) ملی (ب) قهرمانی

قلمرو فکری (معنی و مفهوم نظم و نثر و درک مطلب)

۱. بیت «هنر خوار شد، جادویی ارجمند / نهاد راستی، آشکارا گزند» به کدام پدیده اجتماعی اشاره دارد؟ (خرداد ۱۴۰۳)

از بین رفتن ارزش ها (رواج ناهنجاری‌ها در جامعه / بی ارزش شدن فضایل اخلاقی)

درس چهاردهم: حمه حیدری – وطن

قلمرو زبانی (معنی واژه، املا و دستور)

۱. درستی و نادرستی هر عبارت را مشخص کنید. (خرداد ۱۴۰۳)

- در مصراع نخست بیت « زره لخت لخت و قبا چاک چاک / سر روی مردان پر از گرد و خاک» نوع «و» عطف است. (درست- نادرست)

قلمرو ادبی (آرایه‌های ادبی، تاریخ ادبیات و حفظ شعر)

۱. در بیت «چو آن آهنین کوه آمد به دشت / همه رزمگه کوه فولاد گشت» کدام آرایه بارز حماسه وجود دارد؟ (خرداد ۱۴۰۳)

(د) تضمین

(ج) اغراق

(ب) تضاد

الف) ایهام

۲. با توجه به شعرهای حفظی در بیت زیر، برخی واژه‌ها جابه‌جا شده‌اند؛ آنها را در جای خود قرار دهید. (خرداد ۱۴۰۳)

رود گر ذره‌ای ز خاکت به باد آن ذره به خون من آغشته باد
رود ذره‌ای گر ز خاکت به باد به خون من آن ذره آغشته باد

قلمرو فکری (معنی و مفهوم نظم و نثر و درک مطلب)

۱. واژه‌های مشخص شده در بیت زیر، معرف کدام شخصیت‌های تاریخی هستند؟ (خرداد ۱۴۰۳)

« سپر بر سر آورد شیر اله / علم کرد شمشیر آن اژدها » شیر اله: حضرت علی (ع) اژدها: عمرو

درس پانزدهم: کبوتر طوق‌دار – مهمان ناخوانده

قلمرو زبانی (معنی واژه، املا و دستور)

۱. معنی واژه مشخص شده را بنویسد. (خرداد ۱۴۰۳)

انبوه یا پرشاخ و برگ

«زاغی در حوالی آن بر درختی بزرگ گشن خانه داشت.»

۲. در هر عبارت املای یک واژه نادرست است؛ شکل صحیح آن‌ها را بنویسید. (خرداد ۱۴۰۳)

– ایشان حقوق مرا به طاعت و مناصحت بگذارند و به معاونت و مظاهرت ایشان از دست صیاد بجستم. بگذارند

قلمرو فکری (معنی و مفهوم نظم و نثر و درک مطلب)

۱. گوینده عبارت از کدام ویژگی اخلاقی برخوردار است؟ (خرداد ۱۴۰۳)

مسئولیت پذیری

– مرا نیز از عهده لوازم ریاست بیرون باید آمد و موجب سیادت را به آدا رسانید.

۲. معنی عبارات و ابیات زیر را به نثر روان بنویسید

گرازان به تگ ایستاد. (خرداد ۱۴۰۳) خرامان (با ناز و تکبر) شروع به دویدن کرد

درس شانزدهم: قصه عینکم – دیدار

قلمرو فکری (معنی و مفهوم نظم و نثر و درک مطلب)

۱. گوینده در عبارت: « متلکی می‌گفت که دو برادری مثل علم یزید می‌مانید. دراز دراز، می‌خواهید بروید آسمان، شورا بیاورید. » کدام

ویژگی ظاهری را مورد انتقاد قرار می‌دهد؟

(خرداد ۱۴۰۳)

درازی قد

۲. معنی عبارات و ابیات زیر را به نثر روان بنویسید.

- من قُلا کردم. (خرداد ۱۴۰۳) من کمین کردم (در پی فرصت بودم)

درس هفدهم: خاموشی دریا – تجسم عشق

قلمرو زبانی (معنی واژه، امل و دستور)

۱. به سوال زیر پاسخ دهید. (خرداد ۱۴۰۳)

- در بیت زیر، زمان فعل مشخص شده را بنویسید.

«بگذار بر پشت زین خود معتبر بمانم»

مضارع التزامی

قلمرو ادبی (آرایه‌های ادبی، تاریخ ادبیات و حفظ شعر)

۱. آرایه مناسب موارد مشخص شده را بنویسید. (خرداد ۱۴۰۳)

- «اُمّا چراغدان را هم / که همیشه صبورانه در سایه می‌ایستد، از یاد مبر.»

نماد یا استعاره

جبران خلیل جبران

۲. کتاب «پیامبر و دیوانه» اثر کیست؟ (خرداد ۱۴۰۳)

قلمرو فکری (معنی و مفهوم نظم و نثر و درک مطلب)

۱. برای هر عبارت، یک مفهوم ارزشمند بنویسید. (خرداد ۱۴۰۳)

- هنگامی که / در فروتنی، بزرگ باشیم، بیش از همه به آن بزرگ نزدیک شده‌ایم. فروتنی شرط رسیدن به بزرگی است

درس هجدهم: خوان عدل – آذرباد

قلمرو ادبی (آرایه‌های ادبی، تاریخ ادبیات و حفظ شعر)

۱. «گفته» در عبارت زیر از کدام شاعر تأثیر پذیرفته است؟ (خرداد ۱۴۰۳)

« مگر نه راهنمای ما هر شامگاهان با صدای دلکش، بیتی چند از غزل‌های شورانگیز تو را می‌خواند تا اختران آسما را بیدار کند و رهنان

حافظ

کوه و دشت را بترساند؟ »

قلمرو فکری (معنی و مفهوم نظم و نثر و درک مطلب)

۱. عبارت زیر بیانگر کدام دیدگاه است؟ (خرداد ۱۴۰۳)
و تو شکر خدا کن، به هنگام رنج / و شکر او کن، به وقت رستن از رنج
۲. معنی عبارات و ابیات زیر را به نثر روان بنویسید.
- آن یکی مُمدّ حیات است. (خرداد ۱۴۰۳)
آن یکی یاری کننده (مدد کننده) زندگی است

نیایش: الهی

قلمرو زبانی (معنی واژه، املا و دستور)

۱. در هر عبارت املای یک واژه نادرست است؛ شکل صحیح آن‌ها را بنویسید. (خرداد ۱۴۰۳)
- دلم را بده عظم بر بندگی نه چون بی غمانم هوسناک کن عزم

سؤال‌های ترکیبی درس‌ها

قلمرو زبانی (معنی واژه، املا و دستور)

معنی واژه:

۱. در عبارت‌های زیر کدام واژه‌ها با هم مترادف معنایی دارند؟ (خرداد ۱۴۰۳)
- خاله‌ام با همه تمکّنی که داشت، به زندگی درویشانه‌ای قناعت کرده بود.
- با این همه، حضرت غنا، دیگری را به جای او نخواند. تمکّن - غنا
۲. از بین گروه واژه‌های زیر، معنای دو واژه نادرست است؛ درست آن‌ها را بنویسید. (خرداد ۱۴۰۳)
«پایمردی: شفاعت - چنبر: کمند - هژبر: خشمگین - زَنّخدان: چانه - خَنیده: نامدار - مِخَنقه: گردن» هژبر: شیر | مِخَنقه: گردنبند
۳. از میان گروه‌های زیر، املای دو واژه درست نیست؛ شکل درست آن‌ها را بنویسید. (خرداد ۱۴۰۳)
«الحاح و اسرار - رَشحه و قطره - زهاب دیدگان - یُغور و درشت - خوان و طَبَق - رغبت و خاست» اصرار | خواست
۴. وضعیت کدام واژه مشخص شده در گذر زمان همانند کلمه «محضر» در مصراع «بدرید و بسپرد محضر به پای» است؟ (خرداد ۱۴۰۳)
الف) پای راست افکار شد. ب) اختلاف ج) پا در رکاب راهوار خویش دارند.

قلمرو ادبی (آرایه‌های ادبی، تاریخ ادبیات و حفظ شعر)

آرایه‌های ادبی

۱. کدام عبارت، برابر معنایی هر یک از مفاهیم زیر است؟ (خرداد ۱۴۰۳)

عبارت	مفهوم
۱- راه تافتن	الف) نپذیرفتن ب) تغییر مسیر دادن
۲- بخایید دندان به دندان کین	
۳- تن در ندادن	
۴- از فرط هیجان لگه دویدن	

الف) ۳ یا تن در ندادن | ب) ۱ یا راه تافتن

۲. آرایه مشترک عبارت‌های زیر را بنویسید. (خرداد ۱۴۰۳)

- در ذهن عباس میرزا، تنها معمای اُفت و خیزهای جنگ و شکست‌ها و پیروزی‌ها نبود که حضور سنگینی داشت.
- مولانا طعن و ناسزای دشمنان را هرگز جواب تلخ نمی‌داد و به نرمی و حُسن خُلق، آنان را به راه راست می‌آورد.

حس آمیزی / تضاد / مراعات نظیر / کنایه (افت و خیز داشتن، به راه راست آوردن)

تاریخ ادبیات

۱. در عبارات زیر گزینه درست را انتخاب کنید. (خرداد ۱۴۰۳)

- الف) شیخ عطار، کتاب «اسرارنامه» و «منطق الطیر» را به جلال الدین (مولانا) خردسال هدیه داد.
- ب) نثر درس «کاوه دادخواه» برگرفته از کتاب «چشمه روشن غلامحسین یوسفی» از نوع ادبیات تعلیمی است.
- ج) شعر «در امواج سند» سروده «مهدی حمیدی شیرازی» و شرح دلاوری‌های جلال الدین خوارزمشاهی است.
- د) کتاب «ماه نو و مرغان آواره» اثر یوهان ولفگانگ گوته و «دیوان غربی-شرقی» اثر رابیندرانات تاگور است.

۲. در هر گروه نام یکی از پدیدآورندگان آثار به درستی بیان نشده است؛ درست آن‌ها را بنویسید. (خرداد ۱۴۰۳)

- الف) روزها: دکتر محمدعلی اسلامی ندوشن - اسرار التوحید: محمد عوفی - بهارستان: جامی
- ب) روضه خلد: مجد خوافی - شلوارهای وصله‌دار: کامور بخشایش - هم صدا با حلق اسماعیل: سید حسن حسینی

اسرار التوحید: محمد بن منور | شلوارهای وصله‌دار: رسول پرویزی